

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Secu[n]da dilect[ion]is operatio respicie[n]s ad id q[uo]d dixerat, et ex
tota a[n]i[m]a tua, ip[s]a e[st] uita actia, qua[m] sic tradere incipit,
dominu[m] deu[m] tuu[m] timebis et illi soli ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

dens in secreta cōscia sua, & de uirtute in uirtutē proficiens, recta intētōe dormiens illa dormitione, de qua dicit in canticis anima illa, quæ in omnibus requiem quæsiuit, ego dormio & cor meū uigilat, & de qua Christus in Euangelio: Maria (inquit) optimam partē elegit quæ nō auferetur ab ea. Si quando dilectus dñs deus, quem, taliter diligit ex toto corde suo, uocem suam dederit & pullauerit ad ostium dormientis, dicens: aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: & illa surrexit, ut aperiat ei, id est, prædicando doceat aliquos, ut per fidem introeat & sit in illis, manusq; illius simul stillent myrrhā, ac digiti eius sint pleni myrrha, pbatissima. Hoc nimis est facere quod dictum est, dormiens atque confurgens meditaberis ea, & ligabis ea quasi signū in manu tua, id est, recte uiuendi præbebis exempla, dum uerbis bonis firmiter cohererent, bona opera tua. ¶ Quod si etiam longa & assidua meditatione exercitatus eo usq; profecerit iste Israhel, ut uerba diuina non solum legendo & loquendo, sed in super scribendo tractare possit atq; explanare ad utilitatē commissæ sibi ecclesiæ, hoc nimirum est facere id quod sequitur. Eruntq; & mouebuntur inter oculos tuos, scribesq; ea in limine & ostijs domus tuæ. ¶ Huic operationi dilectionis, huic uitæ contemplatiuæ debentur sumptus honorifici de domibus regum, de regionibus gentium, ut uacet agere diem festum, & sanctum terere otium, & tunc maxime in illis qui in hac professione sunt, nauandum est, ut non obliuiscantur, immo diligenter obseruent ppositum suum. Hoc est, qd huic Israheli cōtinuo dicitur. Cuncq; introduxerit te dominus deus tuus in terram, p qua iurauit patribus tuis Abraham Isaac & Iacob, & dederit tibi ciuitates magnas & optimas, quas non ædificasti, domos plenas cunctarū opum quas non extruxisti, cisternas quas nō fodisti, uineta & oliueta quæ nō plantasti: & comederis & saturatus fueris, caue diligenter, ne obliuiscaris dominum qui eduxit te de terra Aegypti, de domo seruitutis. Est enim sub uelamine literæ hic sensus mysticus. Cum iam per fidem intraueris in terram uiuentium, ad quam prima introductio est sacrarū intelligentia scripturarum: & ppter hoc dederit tibi dñs deus regionēs gentium, & possideris labores populorū, ut custodias iustificatiōes eius, & legem eius requiras, caue ne ingratus sis: caue (inquam) ne cum iustitiæ sumptibus, quos tibi dedit deus, peccato militare uelis.

¶ Secunda dilectionis operatio respiciens ad id qd dixerat: et ex tota anima tua, ipsa est uita actiua, quam sic tradere incipit, dominum deum tuum timebis, & illi soli seruiues, ac per nomen eius iurabis.

Equitur continuo secunda dilectionis operatio, respiciens ad id quod dixerat, & ex tota anima tua. Dominum deum tuum timebis, & ipsi soli seruiues, ac per nomen illius iurabis. Non ibitis post deos alienos cunctarum gentiū, quæ in circuitu uestro sunt, quoniam deus æmulator dominus deus tuus in medio tui, ne quando irascatur furor dñi dei tui cōtra te, & auferat te de superficie terræ, & cætera usq; præcepitq; nobis dominus deus noster, ut faciamus omnia legitima hæc, & timeamus dominum deum nostrum, & bene sit nobis cunctis diebus uitæ nostræ, sicut est hodie. Nōne in uerbis istis splendida (ut supradictū est) facies Moysi illam intendit operationem dilectionis, quam Israhel dei uitam actiuam nominare consueuit. ¶ In ea nanq; hoc agitur quod dictum est: diliges dominum deum tuū ex tota anima tua, dum non uadit post deos alienos cunctarum gentium: quod peccatum est animarum adulerantium, sed dominum deum suum tanq; uirum unicum & legitimum timet, & ipsi soli liberali seruitio seruit, quia timor eius non pœnalis est, quem perfecta charitas (ait Iohannes Apostolus) foras mittit, sed est timor religiosus ac uenerabilis, timor sanctus (ut Psalmista canit) permanens in seculum seculi. ¶ Proinde quod nunc dicit, dominum deum tuum timebis, tanquam repetitionem superioris dicti, quo dixerat: diliges dominum deum tuum cōueniēter accipis. Sicut enim in eo quod dictum est: Initium sapientiæ timor domini, timorem à sapientia non seiungit: immo sapientiæ coniungit, tanq; initiū cōsummationi cuiusq; rei: sic & in isto dum post illud dictum: diliges dominum deum tuum, subiūgit, dominum deum tuum timebis, non à dilectione sermō recedit, sed dilectionis initium siue fundamentum ponit. Alias autem & ueræ animæ deum tãquam uirum diligenti utile est, timeere pœnam siue uindictam adulerij: quippe ubi præmissa, non ibitis post deos alienos, cōtinuo sub

Psalm. 85.
Can. 7
Lucæ. 10

Can. 9

Deu. 6.

Contemplati
uæ uitæ debent
tur sumptibus
domibus regum
&c.

Psalm. 104

Deu. 6
Secunda dile
ctionis opera
tio

Vita actiua

1. Ioh 4
Psalm. 78.
Timor & dile
ctio dei, in ani
ma simul sunt.
Psalm. 110.

Deut. 6. nouo subiungit. Quoniam deus æmulator dominus deus tuus, in medio tui, ne quando irascatur furor domini dei tui cōtra te, & auferat te de superficie terræ. ¶ Cætera quæ sequuntur, non tentabis dñm deum tuum, sicut tentasti in loco tentationis, ac deinde cum interrogauerit te filius tuus cras, dicens: quid sibi uolunt testimonia hæc & cerimonie atque iudicia, quæ præcepit nobis dominus deus noster, dices eis: serui eramus Pharaonis in Aegypto, eduxitq; nos dominus de Aegypto in manu forti. Hæc (inquã) & sequentia congrua sunt instrumenta diligentis animæ, tanquam castæ matris familias, quam non deceat curiositas & uagatio oculorum, sed pudor & reuerentia circa intentabilem uirum, & sollicitudo circa domus suæ custodiam, & disciplina castitatis in ædificatione filiorum. ¶ Hæc operatio dilectionis, dignitate quidem secunda, cæterum ordine prima est, uitam exercens actiuam illa autem supradicta, dignitate prima, ordine secunda est, uitam componens contemplatiuam. Non enim post professionem contemplatiuæ descendimus ad actiuam, sed post exercitationem actiuæ, ascendimus ad contemplatiuam. Huic operationi si quid excedit, diu sollicita est, & turbatur erga plurima (quinq; enim sensibus corporis extracta laborat) debetur misericordia, propter hoc ipm, quod bene satagens circa frequens ministerium, esuriem pauit, sitiens potum dedit, hospitem collegit, nudum operuit, in firmu uisitauit, ad eum qui in carcere erat, uenit. Pulchre ergo spem suam intmans filijs suis, dicit in fine sermonis: Eritq; memor nostri misericors dominus deus noster, si custodierimus & fecerimus omnia præcepta eius, sicut mandauit nobis.

Vita actiua, dignitate secunda, ordine prima est

Lucæ. 10

Matth. 25.

¶ Tertia dilectionis operatio respiciens ad id quod dixerat, & ex tota fortitudine tua, est aras subuertere, confringere statuas, & hæc operatio Pharæorum corona est, sed modo dissimili, quia non punauerunt gladio materiali.

Caput .XVII.

Deute. 7.
Tertia dilectionis operatio.

Sequitur operationis dilectio tertia, respiciens ad id quod dixerat: Et ex tota fortitudine tua. Cum (inquit) introduxerit te dominus deus tuus in terram quam possessurus ingredieris, tradideritq; gentes multas, percuties eas usq; ad interitionem. Non inibis cum eis fœdus, nec miseraberis earum, neq; sociaberis cum eis coniugia. Quin potius hæc facietis eis: Aras eorum subuertite, confringite statuas, lucosq; succidite, & sculptilia corrumbite: quia populus sanctus es domino deo tuo, & cætera usq;, dabitq; eos dominus deus tuus in conspectu tuo, & interficiet illos donec penitus deleantur. Tradet reges eorum in manus tuas, & disperdes nomina eorum sub cœlo, nullusq; poterit resistere tibi donec cõteras eos. Sculptilia eorum igni combures. Non concupisces aurum & argentum, de quibus facta sunt, neq; assumes ex eis tibi quicquam, ne offendas, propterea quia abominatio est domini dei tui, nec inferes quicquam ex idolo in domum tuam, ne fias anathema, sicut & illud est. ¶ Nonne in uerbis istis splendida facies Moysi illam intendit operationem dilectionis, in qua ex tota fortitudine sua decertauerunt, & ante aduentum Christi ueteres sancti, scilicet iudices inclyti, reges gloriosi, Prophetæ splendidi: quorum in hoc certamine Helyas notissimus existit, memorabilesq; Machabæi, & post aduentum Christi sancti Apostoli, ac tam multi martyres gloriosi? Isti nanq; omnes, sicut ex toto corde suo, & ex tota anima sua, ita & ex tota fortitudine sua dominum deum suum diligentes, hæc fecerunt. Aras gentium subuenterunt, statuas confregerunt, lucos succiderunt, sculptilia combusserunt, & sicut ibidem dictum est inter cætera, quæ cuncta hic perscribere nimis longum fuisset, deuorabis omnes populos quos dñs deus tuus daturus est tibi deuorauerunt populos multos per orbem terrarum, ad deuorandum missi, sed deuoratione dissimili. Veteres nanq; sancti deuorauerunt ore gladii materialis: noui autem deuorauerunt ore gladii spiritualis. Si quidem alia fuit temporis illius, & alia est ratio temporis istius: de qua utrorumq; temporum dissimilitudine, secundum causas patiendi & agendi, plenius egimus in opere quod scripsimus de uictoria uerbi dei. ¶ Huic operationi cum corona iustitiæ debetur sedes quoq; iudicij, & autoritas iudicandi, sicut scriptum est: Iudicabunt sancti nationes & dominabuntur populis. Pulchre ergo uerba ista tali fine compleuit. Quasi spurcitiam detestaberis, & uelut inquinamentum ac sordes abominationi habebis, quia anathema est. Quid nam est hoc, nisi ac si diceret, iudicabis siue condemnabis? Quod quidem nunc facit, partim

Fortitudo, prophetarum, apostolorum & martyrum pro deo contra idola

Sancti nationes iudicabunt Sap. 3.